

socialmedicinsk tidskrift

fyrtiosjunde årgången juni 1970 häfte 6

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83

Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60

Postgiro 11 79

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Axel Gisslén, biträdande redaktör

Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Lars Bremberg, direktör, Stockholm

Bengt Hedlén, socialdirektör, Malmö

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm

Bertil Johansson, barnvårdsdirektör, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

Birger Starck, socialchef, Sundsvall

Georg Svahn, avdelningschef, Göteborg

Gruppterapi

Både social och medicinsk vård har traditionellt i allt väsentligt varit inriktade på problem och behov, som de föreligger hos den enskilde individen. Människans fundamentala egenskap av att vara gruppvarelse har av och till noterats men det har mestadels skett i abstrakt-vetenskapliga eller mycket allmänna termer. Den praktiska diagnostiken och terapin har genomgående varit starkt individua-
listiskt präglad.

På de senaste åren har emellertid en förändring inträtt med ett markant ökat intresse för ett mer social-psykologiskt arbetssätt. Detta har tagit sig en rad olika uttryck. Individens komplicerade och betydelsefulla förankring i den lilla gruppen har uppmärksamats i olika former av "familjediagnostik" och "familjeterapi". Miljöns och då fr.a. personalgruppens betydelse särskilt i den institutionella vården har beaktats i olika typer av "miljöterapi", o.s.v.

Den berörda utvecklingen har tidigare behandlats i en rad artiklar och även några temanummer (10/1968, 1/1970) av SMT. Denna bevakning har fullföljts med föreliggande nummer som helt inriktats på att försöka belysa några väsentliga drag beträffande den aktuella utformningen av gruppterapi i vårt land.

Numret baseras i första hand på Psykiatriska föreningens höstmöte 1969 samt på några inlägg i Föreningen Sveriges Socialchefer:s studiedagar 1969.

Artiklarna och inläggen från psykiatikerföreningens konferens är naturligt nog koncentrerade till gruppterapiproblem i olika former av psykiatrisk vård. Detta omfattar en översiktsartikel av Kjell Öhrberg om olika teoretiska utgångspunkter för grupppsykoterapi, en artikel av Olena Sennton framför allt inriktad på att belysa personalgruppens problem i arbetet på en psykiatrisk vårdavdelning — och anslutande till detta en artikel av Curt Åmark, som behandlar frågan om psykoterapi av psykotiska patienter från en mer generell infallsvinkel. Från en paneldiskussion vid konferensen föreligger en presentation av olika former av grupppsykoterapi, såsom denna bedrivs i dagens Sverige av psykiatriker och psykologer. — Huvudparten av deltagarna vid konferensen hade en ganska begränsad erfarenhet av systematiskt bedriven gruppterapi. Dessa deltagares inställning, förväntningar och farhågor inför gruppterapi togs under konferensen upp till behandling i olika diskussionsgrupper. Under dessa diskussioner utkristalliserades vissa frågeställningar, som deltagarna upplevde som särskilt viktiga, när det gäller gruppterapiens möjligheter och möjligheterna att bedriva gruppterapi. En expertpanel konfronterades sedan med dessa frågeställningar. En redigerad version av denna fråge-svars-stund ingår i numret.

Gruppterapi har på det psykiatriska området i stor utsträckning förekommit som en fristående verksamhet, som en konstruerad behandlingsform. Detta kan innebära risker för att de resultat man uppnår förloras när gruppen upplöses och individen "träder ut" i sitt vanliga sociala fält. Dessa förhållanden är utgångspunkten för en kritisk betraktelse av Bo Svedberg rörande gruppterapiens möjligheter. Han ställer frågan om man kanske kan nå större effekt genom att försöka bygga in gruppterapeutisk aktivitet i redan fungerande institutioner. De bidrag som föreligger från FSS-konferensen "Alternativ socialvård" exemplifierar försök med ett sådant syfte.

Lars Bremberg bidrar med en översiktlig redovisning beträffande den gruppterapi som bedrivs i regi av nykterhetsnämnden i Stockholm. Hur denna terapi upplevs på fältet illustreras av ett samtal mellan några deltagare i nämndens verksamhet vid Lidahemmet.

Ämnesområdet gruppterapi är mycket stort och kan behöva granskas ur en rad olika aspekter. Av utrymmesskäl har vissa av dessa aspekter här endast kunnat belysas i tämligen ringa utsträckning. Det gäller t.ex. den viktiga frågan om vår kunskap om resultaten av olika typer av gruppterapi. Det gäller spörsmålet om eventuella kontraindikationer för gruppterapi (aktuellt vid t.ex. "endogena depressioner"), etc. I fråga om andra aspekter torde dock numret kunna avspegla den utomordentligt livliga och mångskiftande utvecklingen på det berörda området. Det är vår förhoppning att i detta avseende kunna erbjuda en läsning som både lämpar sig för våra enskilda läsaress information och som utgångspunkt för fortsatta diskussioner i olika studiegrupper.

C.G.W.